

TÜRKİYE’NİN ASKERİ ALANDA DEVRİM (RMA) HİPOTEZİNE KATKISI: SÜRÜ SİHA TAARUZLARI ÜZERİNE BİR ANALİZ

Turkey’s Contribution To Revolution In Military Affairs (RMA) Hypotesis: An Analysis On Ucav Pack Assaults

Rahmi Erkut ERDİNÇLER*

Özet

Teknoloji her zaman olduğu gibi günümüzde de askeri alanda oyun değiştiren yeniliklere yol açabilmektedir. Doğru teknolojik yeniliklerin doğru zamanda doğru şekil ve imkân dahilinde kullanıldığına savaş literatürü alanında devrimlere yol açabileceğini ifade eden “Askeri Alanda Devrim (Revolution in Military Affairs, RMA) Hipotezi”, günümüzde akademik anlamda önemini korumaya devam etmektedir. 2019 yılı sonları ve 2020 yılı içerisinde Suriye’de, Libya’da ve Azerbaycan’da dünya savaş literatürü yeni bir askeri alanda devrime sahne olmuştur. Bu askeri alanda devrim Türk savunma sanayii ve Türk Silahlı Kuvvetleri’nin ortak başarısı ile hayata geçen “Sürü Silahlı İnsansız Hava Araçları (SİHA) Taarruzları”dır. SİHA kullanımı ve taktik uygulamasında tartışmasız bir başarı yakalayan Türkiye, dünya basınında da genişçe yankı bulmuş, askeri akademi camiasında büyük tartışmalara kapı aralamıştır. Bu çalışmada Askeri Alanda Devrim Hipotezi’nin altyapısı ve güncel tartışmaları bağlamında Sürü SİHA Taarruzları ele alınacaktır. Bu çalışmada literatürden elde edilen bilgiler, dünya çapında yapılan haber ve analizler ile Türkiye’nin savunma sanayii kapsamında teknolojik imkanları/SİHA envanteri bağlamında analiz edilmeye çalışılacaktır. Bu konunun yeni uygulama alanı bulmuş olması ve genel olarak SİHA kullanımına yönelik yapılan akademik çalışmaların az olması çalışmanın sınırlılıkları arasındadır. Bu çalışma, askeri alanda yeni bir kavram olan Sürü SİHA Taarruzu kavramını akademik olarak inceleyerek askeri yazına kazandırılmasını amaçlamıştır. Sürü SİHA Taarruz kavramının başarısı, moral üzerine etkisi, maliyet etkinliği, yok ediciliği gibi modern savaş alanı ortamında gösterdiği etkinliğin yeni bir RMA örneği olduğunu ortaya konularak RMA hipotezine olan katkısı çalışmanın temel bulgusu olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sürü SİHA Taarruzları, SİHA, Askeri Alanda Devrim, Türkiye, Türk Savunma Sanayii

Abstract

As always, technology can lead to game-changing innovations in the military field today. The “Revolution in Military Affairs (RMA) Hypotesis”, which states that the right technological innovations, when used in the right way and in the right order, can lead to revolutions in the field of war literature, which continues to maintain its academic importance today. The World’s military literature has witnessed a new RMA in Syria, Libya and Azerbaijan in late 2019 and 2020. This RMA is the “Unmanned Combat Aerial Vehicles (UCAVs or Combat Drones) Pack Assaults” with the joint success of Turkish defense industry and Turkish Armed Forces. UCAV usage and tactical application that captures an undisputed success in Turkey, also widely found echo in the world press, has opened a way to major discussions for the military academy community. In this study, the UCAV Pack Assaults will be discussed in the context of the infrastructure and current discussions of RMA Hypotesis. In this study, information obtained from the literature, with news and analysis on the worldwide, technological capabilities within Turkey’s defense industry/UCAV inventory will be analyzed. Among the limitations of the study are that this subject is relatively a new application area and that there are few academic studies on the use of UCAV in general. This study aimed to examine the concept of the UCAV Pack Assaults, which is a new concept in the military field, and bring it to military literature. Its contribution to the RMA hypothesis has been the main finding of the study, demonstrating that the effectiveness of the UCAV Pact Assault concept, such as its success on morale, cost effectiveness, and destructiveness, is a new example of RMA.

Keywords: UCAV Pack Assaults, UCAV, Revolution in Military Affairs, Turkey, Turkish Defence Industry

*Rahmi Erkut Erdinçler, Yüksek Lisans Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD, erkutosya@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3620-4809

1. GİRİŞ

Askeri Olaylarda Devrim (Revolution in Military Affairs) Hipotezi ya da kısaca adıyla RMA Hipotezi, askeri yazında yeni teknolojik değişimlerin olası bir savaşın gidişatını belirleyebilecek şekilde fark yaratmasını, muhabere ortamını dönüştürdüğünü teoride kabul eder. Bu hipoteze göre tarihte belli bir teknolojik üstünlüğe erişmiş bir uygulayıcı, bu üstünlüğü doğru ve yerinde uygulayabilmesiyle oyun değiştiren konumuna yükselebilir (Ökten, 2020: 126-127). Türkiye Silahlı İnsansız Hava Aracı (SİHA) konseptini ilk geliştiren ülke olmamasına rağmen bu teknolojik atılımı yerli ve milli savunma sanayisi ile niteliksel ve niceliksel olarak bir kuvvet çarpanına dönüştürmüş, bununla da kalmamış, bu alanda dünya savaş literatürüne “Sürü SİHA Taarruzları” konseptini İHA/SİHA’ların tüm potansiyelini göstererek eklemiştir (Brownsword, 2020). Türkiye’nin bu başarısı sadece Türkiye’nin terörle mücadelesi ya da Suriye’de devam eden barışı sağlamaya yönelik operasyonlar ile sınırlı kalmamıştır. Libya’da Türkiye’nin desteklediği Ulusal Mutabakat Hükümeti (UMH) güçlerinin envanterinde yer alan SİHA’lar ile Hafter güçlerinin saldırılarını püskürtmesi, akabinde de saldıran konuma geçerek varlığını diplomatik açıdan sürdürülebilir kılması önemli bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır (Rakesh, 2020). Ancak en önemli ve güncel başarı hikayesi ise Azerbaycan’ın Ermenistan tarafından 30 yılı aşkın işgalinde kalan Dağlık Karabağ bölgesinin 44 günlük bir mücadele ile kurtarılması olmuştur. Buradaki başarının kilit ögesi yine Azerbaycan’ın envanterinde yer alan Türk yapımı SİHA’lar ve bunların sürü halinde taarruz ettirilerek kullanılmasıdır (Aksenov, 2020).

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır. İlk olarak Askeri Alanda Devrim Hipotezi ve tarihteki önemli bir örneği olan Alman Yıldırım Savaşı (Blitzkrieg) açıklanmaya çalışılarak araştırmanın dayandığı akademik temel incelenecektir. Sonraki bölümde Türk savunma sanayisinin başarılı örneklerinden olan İHA/SİHA çalışmaları ve Türkiye’nin SİHA envanteri incelenerek bunun üzerinden Sürü SİHA Taarruzu konseptine giden süreç örnekleri dünya basınından bu konuda yayımlanmış haber ve analizlere yer verilerek incelenecektir. Son bölüm olan sonuç bölümünde ise bu çalışmanın temel bulgusu olan Sürü SİHA Taarruzları konseptinin Askeri Alanda Devrim hipotezine olan katkısı açıklanarak çalışma tamamlanacaktır.

2. ASKERİ ALANDA DEVRİM HİPOTEZİ VE YILDIRIM SAVAŞI (BLITZKRIEG) ÖRNEĞİ

Askeri Alanda Devrim Hipotezine tarihçiler ve araştırmacılar tarafından verilmiş birçok örnek olmakla beraber bunlar belli bir zaman aralığında yoğunlaşmaktadır. Bu zaman aralığı uçakların icadıyla beraber 1. Dünya Savaşı’nda etkin kullanılmasından başlayarak, panzer tümenleri, nükleer silahlar, dijitalleşme, insansız savaş araçları gibi dönüm noktaları ile günümüze kadar uzanır.

2.1. Askeri Alanda Devrim Hipotezinin Kökenleri

Askeri Alanda Devrim Hipotezi ilk kez 1970’li ve 1980’li yıllarda Sovyet Ordusu içinde, Mareşal Nikolay Ogarkov öncülüğünde, askeri araştırmacılar tarafından ortaya atılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri liderliğindeki NATO ile Sovyet Rusya’nın teknolojik anlamda aralarının açıldığını, Sovyet ordusunun geri kaldığını savunmuşlardır (Metz ve Kievit, 1995: V). Bu hipotezin farklı çevreler tarafından tartışılmaya başlandığı dönem, teknolojinin getirdiği uçurumun güncel bir örneği ve Soğuk Savaş sonrası ilk büyük sıcak çatışma olan 1990-1991 tarihli 1. Körfez Savaşı ile gelmiştir. Sayısal ve ekipman açısından güçlü bir tehdit gözükken Irak Ordusu, Koalisyon kuvvetleri tarafından adeta imha edilmiş; aylar süreceği hesaplanan müdahale günler sürmüştür. (Kane ve Lonsdale, 2016: 161-162).

Bir teknolojik yeniliğin ortaya çıkışı Askeri Alanda Devrim Hipotezi içerisinde yer alabilmesi için tek başına yeterli olmamakla birlikte, Krepinevich (1994: 1-2) bu alanda yaptığı çalışması ile dört ana unsur çerçeve belirlemiştir. Bunlar; teknolojik değişim, teşkilatlanmaya uyum sağlama, operasyonel yenilik ve askeri etkinlikte sıçramadır. Bu çalışma kapsamında verilecek Yıldırım Savaşı (Blitzkrieg) ve ilerleyen bölümlerde Sürü SİHA Taarruzları Konsepti de bu kriterlere göre değerlendirilecektir.

2.2. Yıldırım Savaşı (Blitzkrieg) Örneği

Şüphesiz ki Blitzkrieg akıllara ilk olarak tankları getirmektedir. Tanklar 1. Dünya Savaşı'nın ikinci yarısında, durağan siper savaşlarının gidişatını değiştirmek üzere Batı cephesinde ilk kez Britanya Ordusu tarafından Alman Ordusuna karşı kullanılmışlardır. Savaşın gidişatına pek bir etki etmese de tank ve zırhlı araç konsepti birçok askeri çevre tarafından savaş sonrasında araştırma konusu olmuştur (Castaldi vd., 2006: 7-8). Bu noktada, savaşı kaybetmiş olmalarına karşın Alman askeri çevreleri tank konseptine özel bir ilgi duymaya başlamışlardır. 1920li ve 1930 yıllarda çeşitli boyut ve özellikle uluslararası birçok zırhlı araç ve tank üretilmesine karşın, bu teknolojiyi askeri bir doktrin ile buluşturan sadece Alman ordusu olmuştur (Guderian, 2017: 27-45).

General Heinz Guderian'ın fıkırsel çalışmaları öncülüğünde kurulan "Panzer Tümenleri", tankları diğer ülke ordularının gördüğü gibi bir hareketli silah yerine taarruza öncülük eden, atış ve destek sağlayan, mobil askeri düzenin bir parçası olarak organize olmuşlardır. Öncü olacak zırhlı ve atış gücü yüksek tanklar; cepheye zırhlı araçlar ve kamyonlar ile taşınan mekanize piyadeler, yakın destek uçakları gibi o dönem için çok yeni olan diğer elementler ile de tamamlanmıştır (Çelen, 2017: 20-24). Bu organizasyon içinde işleyen Panzer Tümenleri, 1. Dünya Savaşı'nda dört yıllık bir mücadeleye rağmen alınamayan Fransa'yı, 2. Dünya Savaşı'nda altı hafta gibi şok edici bir sürede işgal ederek savaş dışı bırakmıştır. Bu örnekte de görüldüğü üzere, askeri alanda devrim olarak nitelendirilen olay tankın icadı değil, doğru konsept ve uygulama ile askeri anlamda sıçrama yaratan Panzer Tümeni olmuştur.

2.3. SİHA'lar ve Askeri Alanda Devrim

Blitzkrieg örneği özelinde görüldüğü gibi bir teknolojik yenilik tek başına askeri alanda devrim olarak nitelendirilmeye yetmemektedir. İHA/SİHA konseptini askeri anlamda yaygınlık kazandıran ABD Ordusu olmasına rağmen, İHA/SİHA'lar neredeyse her dönemde savaş uçaklarının gölgesinde kalmış, temel keşif, gözetleme, noktasal hedef tespit ve imhası gibi niteliği belli ve sınırlı görevlerde kullanılmışlardır (Farooq, 2019). Bu yüzden SİHA'lar tek başına askeri alanda devrim olarak nitelendirilemezler.

3. SÜRÜ SİHA TAARUZLARI KONSEPTİ

Türkiye, bulunduğu özel coğrafi konum, çevresinde yer alan sayıca ve çeşitçe fazla tehditler, sahip olduğu ekonomi ve beşerî koşullar gibi parametreler üzerinde kendi özgün savunma refleksini geliştirmiştir. Bu noktada Türk Ordusu, değişik görevleri ifa edebilecek, çok rollü ve esnek, sayısal fazlalık yerine gelişmiş teknoloji ürünü, mümkün olduğu ölçüde yüksek oranda milli ve yerli savunma sanayii ürünlerine ihtiyaç duymaktadır (Külebi, 2010: 127). Bu anlamda TUSAŞ üretimi Anka, Anka-S ve BAYKAR üretimi Bayraktar TB-1, TB-2 İHA/SİHA ürünleri ilgi çekicidir. Bu çalışmanın konusunu da oluşturan Sürü SİHA Taarruzları özellikle Bayraktar TB-2 ve Anka-S SİHA'ları ile gerçekleştirilmiş, tüm dünyanın gözü bu ürünler üzerinde yoğunlaşmıştır. Türk savunma sanayinin başarısı da bu noktada ortaya çıkmaktadır.

Bu iki ürün de adanmış bir göreve (sadece hava-kara, ya da hava-hava görevi gerçekleştirme gibi) sahip olmayıp, birçok farklı görevi yerine getirebilecek şekilde tasarlanmış ve kullanıcılarının geri bildirimleri üzerinden nihai halleriyle seri üretime geçmişlerdir (Yeşilyurt, 2019).

İlk Bayraktar TB2 SİHA'ların envantere girdiği 2016 yılını takiben terörle mücadelede kazanılan başarılar terörle mücadelede SİHA kullanım potansiyelini göstermiş, terörler mücadele yeni bir boyuta evrilmiştir. Yerli SİHA'ların tek bir merkezden yönetilmesi, mühimmatlarının ve stratejik alt sistemlerinin yerleştirilmesi, ithal muadillerine göre düşük maliyetli ancak yüksek kalitede olması gibi öne çıkan özellikleri, Türk güvenlik güçlerinin SİHA'lara olan talebini ciddi düzeyde arttırmış ve daha etkin kullanılmalarına temel hazırlamıştır (Dilek, 2019: 177-180).

Savunma Sanayii Başkanlığı 2019 yılı ürün kataloğunda belirtildiğine göre Bayraktar Silahlı Taktik İnsansız Hava Aracı (Bayraktar TB2), keşif ve istihbarat görevleri için orta irtifa-uzun havada kalış süresi sınıfına giren (MALE) insansız hava aracıdır. Üç yedekli aviyonik sistemleri ve sensör füzyon mimarisiyle tamamen otonom taksit, kalkış, normal seyir ve iniş kabiliyetine sahiptir. TSK envanterine giren ilk milli taktik insansız hava aracı sistemi olan Bayraktar TB2, ilk envantere girdiği 2014 yılından bu yana aktif olarak kullanılmaktadır. Terörle mücadelede, Türkiye'nin yurtdışında faaliyet gösterdiği barış operasyonlarında sayıca ve sıkça kullanılan Bayraktar TB2 SİHA, yerleşik lazer hedef işaretleyicisi ile hassas hedefleme yapabilir ve dört akıllı mühimmata kadar faydalı yükü hedefe atışleyebilir. Bayraktar, hedefe yakın alanlara verilebilecek hasarları önlemek amacıyla hızlı gör-ve-vur özelliğine sahip hepsi bir arada çözüm sunan bir sistemdir. Silahlı Bayraktar TB2, Türk Silahlı Kuvvetleri için silahlandırılmış olup keşif, sürekli havadan gözetleme, hedef tespiti ve imha imkânı sağlamaktadır. TB2, dört adete kadar akıllı mühimmat taşıyabilmektedir (Savunma Sanayii Başkanlığı, 2019: 145).

Şekil 1: BAYKAR BAYRAKTAR TB2 SİHA

Kaynak: Savunma Sanayii Başkanlığı, 2019: 145

Yine aynı ürün katalogunda yer alan açıklamalara göre TUSAŞ ANKA, yeni nesil Orta İrtifa Uzun Havada Kalışlı (MALE) İnsansız Hava Aracı Sistemi, gece ve gündüz, kötü hava şartları dâhil keşif, gözetleme ve işaretleme görevlerini gerçekleştirmektedir. Sahip olduğu tam otonom uçuş ve iniş/kalkış yeteneği ile etkin operasyon imkânı sağlamaktadır. Kullanmakta olduğu ağır yakıtlı motor, buzdan koruma sistemi, çevresel şartlar koruma sistemi, kriptolu haberleşme birimleri ile operasyonel sahada etkin olarak kullanılmaktadır. 15 bine ulaşan uçuş saati ile ANKA İHA Sistemi, farklı coğrafi ve çevresel koşullarda Türk Silahlı Kuvvetlerinin farklı birimlerinde hizmet vermektedir (Savunma Sanayii Başkanlığı, 2019: 142).

Şekil 2: TUSAŞ ANKA SİHA

Kaynak: Savunma Sanayii Başkanlığı, 2019: 145

3.1. Bahar Kalkanı Operasyonu, Suriye

Sürü SİHA konseptinin oluşması, veyahut SİHA'ların tüm potansiyelinin ortaya çıkmasını hızlandıran süreç son yıllarda Suriye'de gelişmiştir. Türkiye'nin Suriye'nin kuzeyinde yürütülen operasyonlarda Türk Hava Kuvvetleri'nin etkinliğini kısıtlayan Rus hava savunma sistemleri, bu cephede Türkiye'nin İHA/SİHA envanterini daha sık kullanmasına neden olmuştur. Neden olarak ise herhangi bir İHA/SİHA'nın Türkiye'nin envanterinde yer alan son teknoloji bir savaş uçağının ve yıllarca eğitim görmüş deneyimli pilotunun olası zayıfına göre çok çok daha az maliyetli olması ve şehit verilmesinin önüne geçilmek istenmesidir (Ak, 2017: 17).

27 Şubat 2020 gecesi, Balyun'da Türk askeri üzerinde düzenlenen Rus/Rejim hava saldırısında, hava sahası kontrolü Türkiye'de olmadığı için 34 Türk askeri şehit edilmiştir. Bu saldırı üzerine Türkiye Bahar Kalkanı Operasyonu'nu başlatmış, savaş uçaklarını Suriye hava sahasında kullanamadığı için SİHA envanterini bölgede tüm potansiyeli ile kullanmaya itilmiştir (Demirtaş, 2020). Sürüler halinde Suriye semalarında uçan Bayraktar TB2'ler ve bu sürülere destek olan Anka-S'ler, operasyonun başladığı ilk anlardan itibaren yüzlerce personel, araç, ekipman ve hedefi imha ederek Suriye Rejim güçleri

büyük bir panik ve moral düşürücü etki yaratmıştır. Operasyonun her aşamasında birçok farklı görev tanımı içinde kullanılan SİHA'lar, topçu unsurları desteklemek için keşif görevi icra etmek, elektronik harp icra etmek, düşman unsur, araç ve mevzilerine saldırmak, yerdeki dost kuvvetler için koruma sağlamak ve hatta hava savunma sistemlerini fark edilmeden yok etmek gibi görevleri başarıyla ifa ederek ilk kez savaş ortamında oyun değiştiren olabileceklerini de kanıtlamışlardır. (Bakeer, 2020). Böylelikle Sürü SİHA Taarruzları bir konsept olarak ilk kez ortaya çıkmıştır.

3.2. Libya İç Savaşı

Hava gücü, Libya ihtilafında giderek daha önemli bir rol oynamaktadır. Kuzey ve sahilin nispeten düz, engebesiz çöl arazisi, kara unsurlarına saklanacak çok az bırakmakta; kolayca tespit edilebileceklerine işaret etmektedir. Bu nedenle Libya İç Savaşı, her iki tarafın birlikte 1000'den fazla insansız hava aracı saldırısı gerçekleştirdiği dünyanın en büyük insansız hava aracı savaşı olarak lanse edilmektedir. Henüz tam olarak doğrulanmamış raporlara göre Libya Ulusal Mutabakat Hükümeti'nin (UMH) Türkiye'den tedarik ettiği ve bu konuda askeri danışmanlığını aldığı Bayraktar TB2 ve Anka-S SİHA'ların en az 20 Rus menşeli Hafter güçlerine ait Pantsir hava savunma sistemini, yer hedeflerini ve savaş uçağını imha edildiğini iddia edilmektedir (Gatopoulos, 2020).

Birleşik Krallık Savunma Bakanı Ben Wallace'ın 11 Aralık 2020 tarihli ifadeleri özellikle ilgi çekicidir:

“Türkiye'nin insansız hava aracı Bayraktar TB2'nin Suriye, Libya ve başka yerlerdeki yüzlerce zırhlı aracın ve hatta hava savunma sistemlerinin imhasından sorumludur. Başkalarının derslerine bakmalıyız. Türkiye'nin 2019'un ortalarından beri Bayraktar TB-2 İHA'larını kullandığı Libya'da nasıl faaliyet gösterdiğine bakın. Bu İHA'lar ön cephelere, ikmal hatlarına ve lojistik üslerine karşı istihbarat, gözetleme ve keşif ve hedef operasyonları gerçekleştirdi.” ifadelerini kullanmıştır (Hamit, 2020).

Libya İç Savaşı henüz sonuçlanmamış olmakla beraber, Sürü SİHA Taarruzu konseptinin Türkiye'nin diplomatik ve danışmanlık hizmetleri ile desteklediği UMH'nin Libya'daki var oluşunu nasıl sağlama aldığı da mazbuttur.

3.3. 2020 Dağlık Karabağ Savaşı, Azerbaycan

Sürü SİHA Taarruzu konseptinin en güncel ve en etkili örneği 2020 Dağlık Karabağ Savaşı'nda yaşanmıştır. Azerbaycan Ordusu envanterinde yer alan Türk savunma sanayii ürünü BAYKAR Bayraktar TB2 SİHA'lar 44 gün süren savaşta vurucu güç olmuştur (Fahim, 2020). Belirlenen hedeflerin yüksek hassasiyetle imhası, zırhlı araç ve tankların güvenli şekilde yok edilmesi, kara unsurlarının ilerlemesine destek olması gibi muhabere sahasında kilit roller oynayan Bayraktar TB2'ler, savaşın Azerbaycan lehine sonuçlanması ile 8 Aralık 2020 tarihinde düzenlenen geçit töreninde özellikle yer almıştır (TRT Haber, 2020).

Şekil 3: 8 Aralık 2020, Azerbaycan Ordusu'na Ait BAYKAR BAYRAKTAR TB2 Bakü'de Zafer Geçidinde

Kaynak: TRT Haber, 2020

4. SONUÇ

Askeri Alanda Devrim Hipotezi bir teknolojik yeniliğin doğru örgütlenme, yerinde ve doğru kullanımı ile askeri etkinliğin gözle görülür derecede arttırılabileceğini savunmaktadır. Bu teoriye katkı sunacak teknolojik yeniliğin bir süredir var olmasına rağmen doktrinsel kullanım alanı bulması için şartların olgunlaşması gerekebilir. Türkiye, özellikle son on yılda kendi jeopolitik sınırları içerisinde bizzat mücadele etmek zorunda olduğu ya da müttefiklerinin maruz kaldığı tehditlere karşı kendi savunma refleksini geliştirmiştir. Bu refleks yerli ve öz savunma sanayisinin gelişmesi ile paraleldir. Bu refleksin birer ürünü olan BAYKAR ve TUSAŞ firmalarının geliştirdiği çeşitli sınıflardaki İHA'lar başarılı bir program sonucunda daha da geliştirilerek silahlandırılmış, Türk Silahlı Kuvvetleri ve emniyet güçlerinin kullanımına sunulmuştur. SİHA envanterinin geliştirilmesi ile kullanılacakları alanlar genişlemiştir; akabinde potansiyelleri daha da açığa çıkmıştır (Dilek, 2019: 159-161). Böylelikle gelişen Türk savunma sanayii içerisinde küresel anlamda başarı kazanan ve öne çıkan insansız hava araçları, Türkiye'yi bu ligde ilkler arasına yükseltmiştir.

Türkiye'nin kendi geliştirdiği ve kendi mühimmatları ile donattığı SİHA'ları, Bahar Kalkanı Operasyonu'nda Suriye'de sürü şeklinde taarruz ettirerek dünya tarihinde bir ilke imza attırmıştır. Dünya SİHA envanteri bakımından lider olan ABD ve İsrail gibi ülkelerin, SİHA kullanımını bakımından Türkiye'ye göre çok daha erken atılımlar yapmalarına rağmen bunu bir askeri doktrin ile buluşturan 2020 yılında Türk Silahlı Kuvvetleri olmuştur. Bu bağlamda Türkiye kullandığı Sürü SİHA Taarruzu konsepti ile askeri anlamda yeni bir doktrin meydana getirmiş; yer aldığı veya desteklediği askeri operasyonlarda da bu doktrin kullanılarak fazlasıyla etkili ve başarılı olmuştur.

Bu çalışmada incelenen bir örnek olarak Blitzkrieg (Yıldırım Savaşı) Doktrini ortaya çıkış koşulları

ve uygulanışı açısından da benzerlik göstererek Sürü SİHA Taarruzu kavramının Askeri Alanda Devrim Hipotezi 'ne katkısını desteklemektedir. İki konseptte de var olan teknolojik yenilik bir süreden beri var olmakla beraber gerçek kullanım potansiyelini ortaya çıkış koşullarında gösterememiştir. Her iki konsept de ortaya çıkışı için bu teknolojik yeniliğin doğru bir organizasyon düzeni içinde ele alınmasını ve buna göre operasyonel kullanılmalarını gerektirmiştir. Son olarak her iki konsept de kullanıldıkları askeri operasyonlarda tartışmasız başarılar yolu açarak döneminin askeri anlayışında köklü değişikliklere kapı aralamıştır.

2. Dünya Savaşı'nın ilk yıllarında Yıldırım Savaşı için kullanılan Alman Panzer Tümenlerine karşı anti-tank silahları ve tank avcısı zırhlı araçlar yetersiz kalmış, savaşta yer alan tarafları tank savaşının limitlerine iterek bugün bildiğimiz Ana Muharebe Tankı konseptinin ortaya çıkmasına yol açmıştır. Aynı örnek Türk SİHA'larının yarattığı etki ile de verilebilir. 2020 yılı içinde birçok operasyonda kullanılan Sürü SİHA Taarruzları hali hazırda kullanımda olan hava savunma sistemlerinin varlığını sorgulatmıştır. Rus menşeli hava savunma sistemlerinin etkisiz kılınarak SİHA taarruzları sonucunda toplu şekilde imha edilmeleri Rus Savunma Sanayiini yeni çözüm arayışlarına itmiştir (Parachini & Wilson, 2020). Bu açıdan da Sürü SİHA Taarruzları, Askeri Alanda Devrim Hipotezine Türkiye tarafından güçlü bir katkı olarak öne çıkmaktadır. İlerleyen yıllarda da bu konseptin kullanımı ve buna karşı geliştirilecek savunma refleksi Sürü SİHA Taarruzları konseptinin Askeri Alanda Devrim Hipotezi içerisinde daha rahat incelenmesine ve daha kapsamlı araştırmalar yapılmasına zemin hazırlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ak, T. (2017), *Günümüzün Değişen Çatışma Koşullarında İnsansız Savaş Araçları ve Etik Tartışmalar*, Ankara, Sistem Ofset Yayıncılık.
- Aksenov, P. (2020), "Dağlık Karabağ: Çatışmalarda İHA'lar Nasıl Bir Rol Oynadı?", <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-54482105>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.
- Bakeer, A. (2020), "The fight for Syria's skies: Turkey challenges Russia with new drone doctrine", <https://www.mei.edu/publications/fight-syrias-skies-turkey-challenges-russia-new-drone-doctrine>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.
- Brownsword, S. (2020), "Turkey's Unprecedented Ascent to Drone Superpower Status", <https://dronewars.net/2020/06/15/turkeys-unprecedented-ascent-to-drone-superpower-status/>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.
- Dilek, M. İ (2019), "Türkiye'nin Stratejik Silah Kapasitesi: İnsansız Hava Araçları", iç. *Türkiye'nin Stratejik Silah Kapasitesi*, (Ed.) Abdullah Erboğa, s.103-191.
- Castaldi C., Fontana R. & Nuvolari A. (2006), 'Chariots of Fire': The Evolution of Tank Technology, 1915-1945, *Laboratory of Economics and Management Sant'Anna School of Advances Studies*, 2006/3, 1-32. <http://www.lem.sssup.it/wplem.html>

- Çelen, K. (2017). *Hitler'in Doğu Seferi*, İstanbul: Kastaş Yayınevi.
- Demirtaş, S. (2020), “*Turkey Launches Operation Spring Shield*”, <https://www.hurriyetdailynews.com/opinion/serkan-demirtas/turkey-launches-operation-spring-shield-152580>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.
- Fahim, K. (2020), “*Turkey’s military campaign beyond its borders is powered by homemade armed drones*”, https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/turkey-drones-libya-nagorno-karabakh/2020/11/29/d8c98b96-29de-11eb-9c21-3cc501d0981f_story.html, Erişim Tarihi/Access Date: 10.12.2020.
- Farooq, U. (2019) “*The Second Drone Age: How Turkey Defied U.S. and Became a Killer Drone Power*”, <https://theintercept.com/2019/05/14/turkey-second-drone-age/>, Erişim Tarihi/Access Date: 10.12.2020.
- Gatopoulos, A. (2020), “*‘Largest drone war in the world’: How airpower saved Tripoli*”, <https://www.aljazeera.com/news/2020/5/28/largest-drone-war-in-the-world-how-airpower-saved-tripoli>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020
- Guderian, H. (2017). *Bir Askerin Anıları* (Çev: İhsan Gürkan), İstanbul: Kastaş Yayınevi.
- Hamit, D. (2020), “*Turkish drones real threat to enemies: UK defense chief*”, <https://translate.google.com.tr/?hl=tr&tab=wT&sl=en&tl=tr&text=Turkish%20drones%20real%20threat%20to%20enemies%3A%20UK%20defense%20chief&op=translate>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.
- Kane, T. M. & Lonsdale, D. J. (2016) *Çağdaş Stratejiyi Anlamak* (Çev. Tunçer Büyükonat), İstanbul: Doruk Yayınevi.
- Külebi, A. (2010) *Askeri Doktrinler ve Stratejik Yaklaşımlar*, Ankara: Berikan Yayınevi.
- Metz, S. & Kievit, J. (1995) “*Strategy and the Revolution in Military Affairs: From Theory to Policy*”, Strategic Studies Institute US Army War Collage.
- Ökten, T. (2020) “*Askeri Alanda Devrim: Ateş Gücü-Manevra Dengesi*”, *Güvenlik Stratejileri Dergisi*, 16(33), s. 125-162.
- Parachini, J. V. & Wilson, P. A. (2020) “*Drone-Era Warfare Shows the Operational Limits of Air Defense Systems*”, <https://www.rand.org/blog/2020/07/drone-era-warfare-shows-the-operational-limits-of-air.html>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.
- Rakesh, A. (2020), “*Turkish Drones in Libya, EW Systems in Syria “Game-Changing”: UK Defense Secretary*”, https://www.defenseworld.net/news/27424/Turkish_Drones_in_Libya__EW_Systems_in_Syria__Game_Changing____UK_Defense_Secretary#.X9ah27OhnIU, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.

Savunma Sanayii Başkanlığı (2019) , “*Türk Savunma Sanayii Dijital Ürün Kataloğu*”, <https://www.ssb.gov.tr/urunkatalog/tr/146/#zoom=z>, Erişim Tarihi/Access Date: 10.12.2020.

TRT Haber (2020), “*Azerbaycan’da Zafer Töreni hazırlıkları sürüyor*”, <https://www.trthaber.com/haber/gundem/azerbaycanda-zafer-toreni-hazirliklari-suruyor-537157.html>, Erişim Tarihi/Access Date: 12.12.2020.

Yeşilyurt, E. F. (2019), “*Milli SİHA Bayraktar TB2 100 bin uçuş saatini tamamladı.*”, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/milli-siha-bayraktar-tb2-100-bin-ucus-saatini-tamamladi/1511951>, Erişim Tarihi/Access Date: 13.12.2020.